

ΟΤΑΝ Η ΕΥΡΩΠΗ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕ (ΞΑΝΑ) ΤΗΝ ΠΥΡΗΝΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Πάνω από 20 χρόνια μετά το Τσέρνομπιλ, υπέρμαχοι και πολέμιοι μοιράζονται επιχειρήματα για την ανάγκη επιστροφής στους αντιδραστήρες.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ Π. ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ (sotiropoulos@cpres.gr)

Προκειμένου να δείξει τη διπλή όψη που εμφανίζουν πολλές φορές τα πράγματα, ο Λούντβιχ Βιτγκενστάιν περιγράφει σε έναν γνωστό φιλοσοφικό στοχασμό του ένα περίεργο δημιούργημα της λογικής: τον παπιο-λαγό. Όταν τον κοιτάξεις από τη μια πλευρά θυμίζει πάπια, αν όμως τον δεις από την άλλη, φέρνει σε λαγό – ενώ καμία από τις δύο αυτές οπτικές δεν είναι κατ' ανάγκη λάθος. Κάπως έτσι θα μπορούσε να απαντήσει κανείς στο ερώτημα αν έχουν δίκιο εκείνες οι χώρες της Ευρώπης που σχεδιάζουν να στραφούν στην πυρηνική ενέργεια για να απαντήσουν στο ενεργειακό και περιβαλλοντικό τους πρόβλημα. Αν στη μία πλευρά του ζητήματος βρίσκεται ο κρίσιμος παράγοντας της ασφάλειας (και η Ευρώπη γνωρίζει καλά τους κινδύνους από πυρηνικά ατυχήματα), στην άλλη υπάρχει η ανάγκη απεξάρτησης από τις ρωσικές (κυρίως) εισαγωγές, αλλά και το επείγον θέμα της ανάσχεσης της κλιματικής αλλαγής.

Γαλλία - Ιταλία, πυρηνική συμμαχία

Αυτά τα τελευταία επιχειρήματα, άλλωστε, επικαλέστηκαν ο Νικολά Σαρκοζί και ο Σίλβιο Μπερλουσκόνι κατά την πρόσφατη γαλλο-ιταλική σύνοδο της Ρώμης με θέμα την επικείμενη πυρηνική συνεργασία των δύο μεγάλων αυτών βιομηχανικών χωρών. Επί του πρακτέου, φιλοδοξία του ιταλικού κράτους (που πάντως δεσμεύεται τυπικά από το δημοψήφισμα του 1987, με το οποίο θα καταργούνταν σταδιακά οι πυρηνικοί αντιδραστήρες) είναι να χρησιμοποιήσει τη γαλλική τεχνογνωσία για να ξεκινήσει την κατασκευή τεσσάρων πυρηνικών σταθμών τρίτης γενιάς EPR (European Pressurized Reactor) το 2013, οι οποίοι θα καλύπτουν το 25% των αναγκών της χώρας σε ηλεκτρική ενέργεια. Από την πλευρά της, η δημόσια εταιρεία ενέργειας της Ιταλίας ENEL, η οποία ήδη διαθέτει ποσοστό συμμετοχής 12,5% στον πρώτο γαλλικό αντιδραστήρα EPR, φέρεται ότι θα αποκτήσει ίδιο ποσοστό και επί του δεύτερου.

Της γαλλο-ιταλικής είχε εξάλλου προηγηθεί μια πρόταση που ψηφίστηκε με μεγάλη πλειοψη-



Οι κίνδυνοι της πυρηνικής ενέργειας δεν μοιάζουν να πτοούν τους κ.κ. Σαρκοζί και Μπερλουσκόνι.

φία από την Ευρωβουλή και περιλαμβάνεται στην έκθεση Laperrouze για την ενεργειακή ασφάλεια της Ε.Ε. Εκεί αναφέρεται ότι η συμβολή των πυρηνικών στο ενεργειακό μείγμα της Γηραιάς Ηπείρου είναι σημαντική, ενώ καλείται η Κομισιόν να σχεδιάσει έναν οδικό χάρτη για παρόμοιες επενδύσεις. Είναι μάλιστα ενδεικτικό το γεγονός ότι απορρίφθηκε με πλειοψηφία μία τροπολογία που καλούσε τα κράτη-μέλη «που εξακολουθούν να εξαρτώνται από την πυρηνική ενέργεια, να θεσπίσουν και να εφαρμόσουν ένα σχέδιο σταδιακής μείωσης αυτής της εξάρτησης».

Θετικοί και οι Σουηδοί

Στην όψιμη αυτή ευρωπαϊκή στροφή συμμετέχει μέχρι και η Σουηδία. Το 1980, ένα χρόνο μετά το πυρηνικό ατύχημα στο Three Mile των ΗΠΑ, οι Σουηδοί είχαν αποφασίσει και εκείνοι να εγκατα-

λείψουν σταδιακά, ως το 2010, την πυρηνική ενέργεια. Σχεδόν 30 χρόνια μετά το δημοψήφισμα, η κεντροδεξιά κυβέρνηση της χώρας ανακοίνωσε σχέδιο για την κατασκευή νέων πυρηνικών σταθμών, που «είναι απαραίτητοι προκειμένου να αντιμετωπιστεί η κλιματική αλλαγή και να διασφαλιστεί η επάρκεια ηλεκτρικής ενέργειας». Αν και η Σουηδία επλήγη περισσότερο από οποιαδήποτε άλλη ξένη χώρα το 1986 από το πυρηνικό ατύχημα στο Τσέρνομπιλ της Ουκρανίας, σχεδόν σύσσωμος ο τετραμελής κυβερνητικός συνασπισμός υπό τον πρωθυπουργό Φρέντρικ Ράινφελντ πρόκειται να φέρει στις 17 Μαρτίου προς ψήφιση στο κοινοβούλιο νομοσχέδιο που θα προβλέπει την αντικατάσταση των σημερινών πυρηνικών αντιδραστήρων (λειτουργούν 10 εκ των 12) από καινούργιους.

Ως αντιστάθμισμα, το σχέδιο προβλέπει την αύξηση της συμμετοχής των ανανεώσιμων

πηγών ενέργειας (ΑΕΠ) στην παραγωγή ηλεκτρισμού (στόχος είναι οι ΑΕΠ να φτάσουν το 50% ως το 2020), ώστε να μειωθούν οι εκπομπές ρύπων που συντελούν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου. Γλαφυρό είναι το σχόλιο της Greenpeace για το σουηδικό σχέδιο, που σημειώνει ότι «το να στηριζόμαστε στην πυρηνική ενέργεια για να μειώσουμε τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα είναι σαν να καπνίζουμε για να χάσουμε βάρος».

Σκέψεις που έρχονται να ανατρέψουν το ταμπού της πυρηνικής ενέργειας εκφράζονται και σε άλλες χώρες οικολογικής παράδοσης, όπως η Γερμανία, με την Καγκελάρια Άνγκελα Μέρκελ να εκφράζει τις ανησυχίες της που η χώρα της είναι κάθε τόσο αιχμάλωτος των παιχνιδιών της Μόσχας με το φυσικό αέριο. Επίσης, είναι γνωστό ότι και η Φινλανδία κατασκευάζει εδώ και δέκα χρόνια τον μεγαλύτερο πυρηνικό αντιδραστήρα στον κόσμο.

Βάσιμες επικρίσεις

Στην Ελλάδα, αντιθέτως, το κλίμα δεν είναι ευνοϊκό για την υιοθέτηση τέτοιων λύσεων στην παρούσα συγκυρία. Αν η προηγούμενη πολιτική ηγεσία του υπουργείου Ανάπτυξης ήταν τουλάχιστον ανοικτή να ξεκινήσει στην ελληνική κοινωνία ένας διάλογος γύρω από το ζήτημα, η νυν δηλώνει ότι η πυρηνική ενέργεια δεν είναι στο σχεδιασμό της για την επόμενη δεκαετία.

Κανείς πάντως δεν θα μπορούσε να χαρακτηρίσει τις επικρίσεις για τους κινδύνους από τη χρήση πυρηνικής ενέργειας ως αβάσιμες. Όπως αποκάλυψε πρόσφατα η κυριακάτικη «Independent», έγγραφα της βιομηχανίας που κατασκευάζει πυρηνικούς αντιδραστήρες στη Βρετανία αποδεικνύουν τη σαθρότητα του ισχυρισμού ότι οι νέοι European Pressurised Reactors (EPR) είναι απολύτως ασφαλείς. Οι πιθανότητες ατυχήματος είναι ασφαλώς μικρότερες. Με δεδομένο, ωστόσο, ότι οι νέοι πυρηνικοί αντιδραστήρες που σχεδιάζονται για τη χώρα αυτή θα παράγουν πολλαπλάσια ποσότητα ραδιενέργειας σε σχέση με τους προηγούμενους, σε περίπτωση που συμβεί το μοιραίο οι συνέπειες θα είναι πολύ πιο καταστροφικές.

ΒΡΕΤΑΝΙΑ

Ανελευθερία πληροφόρησης

Τι κάνει μια αποδυναμωμένη και σε δημοσκοπική καθίζηση κυβέρνηση όταν βρίσκεται ενώπιον της αποκάλυψης «καυτών» πληροφοριών για έναν επιθετικό πόλεμο τον οποίο διεξήγαγε, όπως αποδείχτηκε, με χαλκωμένα στοιχεία, συναντώντας την οργισμένη αντίδραση της μεγάλης πλειοψηφίας της κοινής γνώμης αλλά και της διεθνούς κοινότητας; Τι κάνει, κυρίως, όταν ο μη δημοφιλής νυν πρωθυπουργός φέρεται να ανήκε στην πτέρυγα των γερακιών και ουχί των περιστερών, όπως θα επιθυμούσε σήμερα, που έχει αλλάξει η συγκυρία; Απλώς, τα θάβει όσο πιο βαθιά μπορεί στα απόρρητα αρχεία της.

Έτσι ακριβώς έπραξε την περασμένη εβδομάδα και ο Βρετανός υπουργός Δικαιοσύνης (τότε Εξωτερικών) Τζακ Στρο, θέτοντας βέτο στο νόμο για την Ελευθερία της Πληροφόρησης, που

υπαγορεύει τη δημοσιοποίηση των πρακτικών από τα δύο κρίσιμα υπουργικά συμβούλια του 2003 που οδήγησαν υπό την προεδρία του Τόνι Μπλερ στην απόφαση για την εισβολή στο Ιράκ. Στα συμβούλια εκείνα συμμετείχε και ο τότε υπουργός Οικονομίας και νυν

ένοικος της Ντάουνινγκ Στριτ 10, Γκ. Μπράουν. Πρόκειται για μια «άνευ προηγούμενου απόφαση», σημείωνε την επόμενη ημέρα η εφημερίδα «Guardian» σε άρθρο της με τίτλο «θα παραμείνει άγνωστο γιατί πήγαμε σε πόλεμο στο Ιράκ». Από την πλευρά του, ο Τζακ Στρο δικαιολογήθηκε ενώπιον της Βουλής των Κοινοτήτων λέγοντας ότι η δημοσιοποίηση των διαβαθμισμένων εγγράφων θα «προκαλούσε πολύ μεγάλη ζημιά στη Δημοκρατία, σαφώς μεγαλύτερη από οποιοδήποτε όφελος προέκυπτε για την κοινή γνώμη από τη δημοσιοποίηση». Η δικαιολογία δεν φαίνεται να έπεισε ούτε καν βουλευτές του κυβερνώντος κόμματος, όπως τον Εργατικό Βουλευτή Άντριου Μακίνλεϊ, που απάντησε στον υπουργό Δικαιοσύνης ότι ο ίδιος και πολλοί συναδελφοί του Εργατικοί Βουλευτές «αισθάνονται ντροπισσμένοι και αμήχανοι με αυτή την απόφασή του». Δ.Π.Σ.